

**Міністерство освіти і науки України**  
**Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**  
**Навчально-науковий інститут міжнародної освіти**  
**Навчально-науковий інститут «Академія вчителівства»**  
**Інститут педагогіки НАПН України**  
**Луганський національний університет імені Тараса Шевченка**  
**Полтавський національний педагогічний університет**  
**імені В. Г. Короленка**  
**ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»**  
**Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)**  
**Інститут соціологічних наук і педагогіки Варшавського університету**  
**природничих наук (SGGW w Warszawie) (Республіка Польща)**  
**Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)**  
**Софійський університет (Республіка Болгарія)**  
**Педагогічний інститут Університету Ченду (Китайська Народна Республіка)**  
**Асоціація Харків-Оксфорд**  
**Центр музично-освітньої майстерності (Французька Республіка)**  
**Всесвітня конфедерація молоді та спорту (Турецька Республіка)**

## **МАТЕРІАЛИ**

**II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій**  
**(ByteEd-2025)**  
**17–19 квітня 2025 року**

**ХАРКІВ**  
**2025**

|                                                                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Рацул Анатолій.</b> Інноваційні цифрові підходи в інклюзивній освіті: формування адаптивного навчального середовища для учнів з особливими освітніми потребами .....                      | 215 |
| <b>Рацул Олександр.</b> Цифрова інформаційна культура та соціальна реклама в освіті: виклики та перспективи формування громадської свідомості .....                                          | 218 |
| <b>Рій Юлія.</b> Готовність вчителя до неформальної та інформальної освіти в Україні як ключовий чинник його професійного самовдосконалення.....                                             | 220 |
| <b>Рогинський Сергій.</b> Роль цифрових ігор у середній освіті: мотивація та активна участь здобувачів освіти.....                                                                           | 224 |
| <b>Романюк Діана.</b> Формування готовності до волонтерської діяльності майбутніх фахівців-філологів на етапі педагогічної практики .....                                                    | 227 |
| <b>Сапітон Ігор.</b> Виховання морально-політичної культури майбутніх офіцерів танкових військ у процесі професійної підготовки .....                                                        | 230 |
| <b>Ситнікова Ольга.</b> Формування плюрикультурності майбутнього фахівця-філолога: методи та прийоми .....                                                                                   | 233 |
| <b>Стрельников Віктор.</b> Використання електронних освітніх ресурсів для проєктування вчителем інтерактивних технологій навчання.....                                                       | 236 |
| <b>Сумцов Дмитро.</b> Потенціал цифрових освітніх платформ як інструменту неформальної освіти магістрантів економічних спеціальностей.....                                                   | 239 |
| <b>Таможська Ірина.</b> Комунікативні прийоми як засіб підвищення ефективності педагогічного спілкування .....                                                                               | 241 |
| <b>Ткачов Сергій, Ткачов Артем, Махновський Сергій.</b> Змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студентів у вищій школі .                                   | 244 |
| <b>Ткачова Наталія, Байдала Вікторія, Чирва Ярослава.</b> Педагогічний консалтинг як інструмент професійного розвитку майбутнього педагога .....                                             | 249 |
| <b>Трубавіна Ірина.</b> Щодо проблеми підвищення кваліфікації офіцерів вищого командного складу з проблеми гендерно чутливого і недискримінаційного спілкування .....                        | 254 |
| <b>Федоренко Олена, Доценко Вікторія.</b> Актуальні питання інформаційної безпеки дітей в інтернеті в умовах війни.....                                                                      | 256 |
| <b>Федорович Андрій.</b> Мережевий етикет як важливий елемент комунікації вчителя.....                                                                                                       | 260 |
| <b>Федорович Анна.</b> Дитиноцентризм педагогіки Януша Корчака .....                                                                                                                         | 263 |
| <b>Хоменко Алла.</b> Методичний інструментарій розвитку емоційного інтелекту в цифровому освітньому середовищі .....                                                                         | 266 |
| <b>Цибульська Світлана.</b> Професійний розвиток педагогів в умовах реалізації нового професійного стандарту (2024) .....                                                                    | 271 |
| <b>Чернюк Анжеліка.</b> Індивідуалізація навчання як умова ефективного впровадження інтерактивних стратегій фахової підготовки студентів філологічних спеціальностей в освітній процес ..... | 274 |
| <b>Ali Uzun.</b> Historical and methodological foundations of the development of                                                                                                             |     |

мережі, включаючи створення вебсторінок, використання корпоративних мереж та модерацію онлайн-спільнот. Тому надважливо підвищувати цифрову грамотність педагога та формувати в нього відповідальне ставлення до використання Інтернет-ресурсів.

#### **Список використаних джерел**

1. Вітковська О., Хозраткулова І. Інтернет-етикет в освітньому середовищі. *Теорія, методика і практика виховання*. 2022. № 4 (95). С. 126–136. DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.4.2022.11>
2. Кавка О. Нетикет у соціальних мережах. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 19. Том 1. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.1.30>
3. Мережевий етикет – що це? Особливості Інтернет етикету. URL: [https://aboutmarketing.info/internet-marketynh/netiquette/#Flud\\_i\\_offtop](https://aboutmarketing.info/internet-marketynh/netiquette/#Flud_i_offtop)
4. Як використання смайликів у листуванні впливає на людину? URL: <https://oplatforma.com.ua/news/1056-vikoristannja-smajjlikiv>

### **ДИТИНОЦЕНТРИЗМ ПЕДАГОГІКИ ЯНУША КОРЧАКА**

**Анна ФЕДОРОВИЧ,**

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,  
м. Дрогобич, Україна

Сучасна педагогіка орієнтується на дитину та вивчення проблем дитинства, обґрунтовуючи принципи, зміст та засоби виховання на конкретному етапі життя. Ця наука зосереджується на пошуку ефективних освітніх технологій у різних типах виховних інституцій, досліджуючи внутрішній світ особистості, її потреби та інтереси. Вчені доповнюють «знання про дитину», поглиблюють уявлення про індивідуальність, особистість та самоцінність дитинства, беручи до уваги досягнення дитинознавчих наук (філософії, психології, медицини, соціології та ін.), усвідомлюючи важливість врахування змін, що відбуваються в культурі, економіці, науці, політиці, суспільстві. Глибше розуміння сутності природи дитини дає змогу підібрати адекватні засоби виховання. Основою для цього звісно ж є переосмислення педагогічної спадщини та здобутків минулого.

Одним із тих, хто «оберігав» дитину, вважав її важливою, був відомий польський вчений, педагог Януш Корчак. У кінці XIX – початку XX століття він зумів реалізувати виняткову систему виховання, котра передбачала поєднання знань різних гуманітарних наук. Головною ідеєю цієї системи став індивідуальний підхід, що утверджує шанобливе ставлення, безумовну любов і прийняття Дитини, визнання її унікальності та неповторності [1].

Педагогіка Я. Корчака доводила, що маленька людина має право на: повагу; «сьогоднішній день»; бути тим, ким вона є. Зокрема, створена ним система самоврядування (Кодекс, Товариський суд, Судова рада та ін.) передбачала паритетність дітей з дорослими, відкидаючи авторитарність та

примус [3]. Йшлося не лише про захист їхніх прав, а й про забезпечення комфорту, впевненості, відповідальності, відчуття захищеності, ситуацій вибачення та порозуміння, де не має надмірних звинувачень та покарань. Такі погляди та судження стали важливими для дитиноцентризму, ідеї якого сьогодні орієнтують педагогів на задоволення потреб кожної дитини, її самоцінність, врахування індивідуальних та особистісних характеристик.

Названі положення підкреслюють важливість довіри, милосердя, толерантності, свободи у взаєминах дорослих і дітей. Жертовний подвиг Я. Корчака, відомий усім, без сумніву доводить істинність його педагогічного гуманізму. Усе своє життя польський педагог закликав підтримувати інтереси та потреби вихованців, надавати їм можливостей для вибору власного шляху саморозкриття та розвитку. Для нього дитина – повноцінна особистість, рівноцінна з дорослим. Вона повинна мати можливості для самопізнання, самовдосконалення, вибудовування власної життєвої програми. Тому він не виокремлював чітких періодів становлення людини, вважаючи їх умовними. Його думка про те, що «немає дітей – є люди» доводить необхідність накопичення кожною особистістю досвіду та проживання конкретних ситуацій, обставин з метою усвідомлення наслідків власних дій, узагальнення висновків, набуття важливих здатностей та компетентностей.

Кожна дитина, вважає Я. Корчак, унікальний світ зі своїм характерним та особливим потенціалом. Дитячі можливості невичерпні, тому їх необхідно постійно розвивати, зважати на змінні процеси адаптації, соціалізації, технологізації виховного впливу. Лише активність, емоційні переживання, реалізація прагнень, практикування дають змогу самоствердитись. Глибоко поважаючи Дитину, вчений визнавав її розумною, такою, що «знає» себе і свої потреби, а педагогіку тлумачив як науку «про розвиваючу людину» [2].

Януш Корчак зосереджував значну увагу на різносторонньому вивченні та дослідженні маленької особистості. Очевидно, цьому послужило поєднання в ньому самому таких сутностей як: дитячий лікар за професією; вихователь за покликанням; письменник за захопленням. На його думку, педагог має забезпечити належний рівень освітнього процесу, щоб досягти мети виховання. Аби допомогти дитині – йому слід знати особливості її розвитку, саморозвитку, самоактуалізації. Лише так він зможе організувати необхідну освітню діяльність (оздоровчу, предметну, пізнавальну і т.п.), підібрати потрібні засоби, задовольнити потреби дитини. Педагогічний супровід має ґрунтуватися на визнанні самоцінності та повновартісності дитинства, а синтез різноманітних знань (медицини, педагогіки, психології) – допомогти у вихованні.

До прикладу, працюючи в будинку сиріт, польський освітній діяч здійснював щоденні антропометричні вимірювання дітей для того, щоб знати про відхилення у їхньому фізичному розвитку та мати змогу корегувати його, подбати про здоров'я. Адже поганий стан може визначатися не лише умовами харчування, догляду, режиму дня, а й відносинами з ровесниками, учителями, успіхами (психоемоційними обставинами) і т. і. Власне, дорослий повинен уміти: визначити мотиви діяльності дитини, причини викривлень у поведінці, відхилень у розвитку; наповнити потрібним змістом її життєдіяльність, передбачити можливості для

успішності та самоствердження. Лише за таких умов досягається впевненість особистості у власних духовних силах, адекватна самооцінка, відповідальність, що своєю чергою сприяє самореалізації у майбутньому.

Гуманна (лікувальна) педагогіка Януша Корчака – людинознавча наука, що покликана «зрозуміти» дитину. Її місія у тому, щоб знайти належну систему супроводу зростаючої людини задля виховання в неї позитивних якостей, набуття самостійності та самовиховної активності, ініціативи, незалежності та подолання труднощів, уникнення негативів. На його думку, наявність знань про дитину є обов'язковими для педагога, що здійснює освітній процес. Для нього важливо безперервно досліджувати та вивчати кожного вихованця, щоб правильно приймати обґрунтовані рішення щодо добору адекватних форм і методів виховання, надання необхідної підтримки, допомоги та опіки.

Ефективність педагогічної взаємодії зумовлюється відмовою від стереотипів та шаблонів у практичній роботі. У взаєминах з дітьми має бути баланс, що укріплюється внутрішньою моральною необхідністю, а не зовнішньою дисципліною. «Розумного» педагога характеризують урівноваженість обов'язку та відповідальності, свободи і волі. Необхідним є сприйняття дітьми вихователя, котрому можна довіряти. Окрім цього, польський учений акцентував на вдосконаленні рівня його педагогічної та психологічної культури, підкреслюючи необхідність розвитку таких професійних рис: поваги, уважності, гуманізму, толерантності, терплячості, відповідальності, працьовитості, організованості, емпатії, рефлексії та ін. Названі якості уможливають узгодження взаємодії («Спілкуючись з нею – радій, бо дитина – це свято, яке поки що поруч» [1]), побудову доброзичливих взаємин, котрі ґрунтуються на засадах етики, краси, партнерства та взаємозбагачення [3].

Такими ж характеристиками мають володіти батьки дитини, адже вони реалізують «щасливе» виховання в родині. Їхній обов'язок – бути чутливими, уважними, турботливими. Батьки – партнери, що розуміють рівноцінність власної дитини («Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, або такою, як ти хочеш. Допоможи їй стати не тобою, а собою» [1]). Головними тут є довіра, любов, воля, пошана, безпека, свобода, гідність. Співпраця, діалог, взаємодія, спільна діяльність, праця, творчість – обов'язкові засоби взаємовпливу.

Отож, любов, повага, прийняття, визнання та піклування – важливі принципи гуманної педагогіки Януша Корчака. Її дитиноцентризм окреслює виховання на основі синтезу різноманітних умов розвитку (психологічних, емоційних, медичних, соціальних тощо). Рівноправність, моральність, діалогічність, безкорисливість, відсутність примусу визначають дієвість цієї науки («Люби свою дитину будь-якою – неталановитою, невдахою, дорослою» [1]).

Дитина має відчувати себе важливою. Усвідомлення потреби та бажання втілення її прав (на повагу; на сьогоднішній день; бути тим, ким вона є) змінює свідомість педагога, орієнтує його на адекватне сприймання маленької особистості, глибоке розуміння її значення і важливості, трансформуючи тим самим ставлення до неї. Дитина – цілісність, яку треба вивчати різнобічно задля

визначення шляхів та специфіки її виховання, яке б спрямовувалося на саморозвиток та формування життєвої компетентності.

Особливим є духовний зв'язок «дитина – педагог (дорослий)», посилення уваги до системи цінностей та інтересів, від чого залежить успішність зростання та вдосконалення маленької особистості. Саме процес взаємодії передбачає благополуччя, гуманізацію буття, розширює можливості вибору її життєвого шляху.

#### **Список використаних джерел**

1. Корчак Я. Як любити дітей / Пер. з пол. В.В. Лисиці; Упоряд. П.В. Вовк; Передм. М.Ф. Шабаєвої. Київ: Радянська школа, 1976. 160 с.
2. Кочубей Т. Філософія дитинства у спадку педагогів-мислителів XVII–XX століть. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 10 (Ч.3). С. 257–267.
3. Мисько В. Дитиноцентризм у педагогічній спадщині Януша Корчака: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Дрогобич, 2017. 20 с.

### **МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

**Алла ХОМЕНКО,**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки,

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка,  
м. Полтава, Україна

В умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства цифрове освітнє середовище забезпечує персоналізований, адаптивний, безперервний доступ здобувачів вищої освіти до актуальних знань, інтерактивних освітніх ресурсів, професійних спільнот та формує цифрові компетентності й навички самоорганізації, які необхідні для успішної професійної діяльності.

Проте, стрімкий перехід до змішаних й дистанційних форматів навчання загострив проблему емоційного дистанціювання суб'єктів освітнього процесу, що негативно впливає на якість освіти та психологічне благополуччя студентів. Згідно з дослідженнями Всесвітньої організації охорони здоров'я та ЮНЕСКО, понад 67% студентів зазнають підвищеного рівня стресу, тривожності та емоційного виснаження в умовах цифрового навчання, що актуалізує потребу в систематичному розвитку емоційного інтелекту як ключового фактору психологічної резильєнтності та адаптивності в сучасному цифровому освітньому середовищі.

Особливої значущості дана проблема набуває в контексті зростаючих вимог ринку праці до соціально-емоційних компетенцій фахівців. Це підтверджується аналітичними звітами Всесвітнього економічного форуму (2023), McKinsey Global Institute та LinkedIn, які включають емоційний інтелект до переліку ключових навичок особистості у XXI столітті.

Парадоксальність ситуації полягає в тому, що саме цифровізація, яка потенційно ускладнює розвиток емоційного інтелекту через послаблення